

**Uchwała Nr XLIV/503/21
Rady Miejskiej w Czechowicach-Dziedzicach**

z dnia 23 listopada 2021 r.

**w sprawie przyjęcia Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych
w Gminie Czechowice-Dziedzice na rok 2022**

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 15 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (t.j. Dz. U. z 2021 r. poz. 1372 z późn. zm.), art. 41 ust. 1, 2 i 5 oraz art. 182 ustawy z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (t. j. Dz. U. z 2021 r. poz. 1119)

**Rada Miejska w Czechowicach-Dziedzicach
uchwala:**

§ 1. Przyjmuje się Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Gminie Czechowice-Dziedzice na rok 2022, określony w załączniku do niniejszej uchwały.

§ 2. Wykonanie uchwały powierza się Burmistrzowi Czechowic-Dziedzic.

§ 3. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Przewodniczący Rady
Miejskiej

Damian Żelazny

Załącznik do uchwały Nr XLIV/503/21
Rady Miejskiej w Czechowicach-Dziedzicach
z dnia 23 listopada 2021 r.

**Gminny Program
Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów
Alkoholowych
w Gminie Czechowice-Dziedzice
na rok 2022**

Czechowice-Dziedzice, listopad 2021 r.

Rozdział I

Wprowadzenie

Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Gminie Czechowice-Dziedzice na rok 2022 stanowi realizację art. 4¹ ust.1 i 2, ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi z dnia 26 października 1982 roku, zgodnie z którym realizacja działań związanych z profilaktyką i rozwiązywaniem problemów alkoholowych oraz integracji społecznej osób uzależnionych od alkoholu należy do zadań własnych gmin i jest prowadzona w postaci gminnego programu profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych. Program przedstawia zadania własne Gminy związane z profilaktyką i rozwiązywaniem problemów alkoholowych oraz integracją społeczną osób uzależnionych od alkoholu. Program ten stanowi część Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych

w Gminie Czechowice-Dziedzice, opracowanej na lata 2020-2025 oraz uwzględnia cele operacyjne dotyczące profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych określone w Narodowym Programie Zdrowia na lata 2021-2025 oraz Narodowym Programie Ochrony Zdrowia Psychicznego na lata 2017-2022. Program uwzględnia również cele zawarte w Programie przeciwdziałania uzależnieniom w województwie śląskim na lata 2021–2030.

Program stanowi kontynuację oraz uzupełnienie wcześniej prowadzonych w Gminie działań w obszarze przeciwdziałania uzależnieniom. Uzupełniono go o zdobyte w trakcie realizacji poprzednich programów doświadczenia oraz wnioski wynikające z diagnozy lokalnych problemów alkoholowych oraz ze wsparcia Zespołu Ekspertów, w skład którego weszli m.in. przedstawiciele GKRPA, ochrony zdrowia, pomocy społecznej, oświaty, policji, którzy zostali zaproszeni do współpracy przez Burmistrza Miasta.

Dotychczasowe doświadczenia wskazują jednoznacznie na konieczność łączenia oddziaływań w zakresie profilaktyki alkoholowej z działaniami zapobiegającymi innym uzależnieniom od środków psychoaktywnych oraz uzależnieniom behawioralnym. Stąd konieczność realizacji wielowymiarowych działań w zakresie przemocy i cyberprzemocy, oraz kształtujących umiejętności interpersonalne i społeczne (np. komunikacja, poczucie własnej wartości szacunek do siebie, swojego ciała, do drugiego człowieka, rozpoznawanie psychomanipulacji jako profilaktyka wchodzenia w różnego rodzaju grupy destrukcyjne itp.). Właściwe wydaje się kreowanie profilaktyki uzależnień poprzez wzmacnianie czynników chroniących i eliminację czynników ryzyka.

W związku z przedłużającym się stanem pandemii, która została ogłoszona w roku 2020 zakładamy, że niektóre z zaplanowanych zadań będą musiały odbywać się z zachowaniem wzmoczonego reżimu sanitarnego, część zadań w ogóle nie uda się zrealizować. Niektóre działania będą realizowane w trybie zdalnym. Jednak na podstawie obserwacji, licznych rozmów z wychowawcami, rodzicami i pedagogami szkolnymi wyzwaniem na najbliższe miesiące wydaje się być zapewnienie szczególnej ochrony dzieciom i młodzieży, które zupełnie nie radzą sobie z emocjami w sytuacji przedłużającej się izolacji. Nie bez znaczenia pozostaje fakt, że w sytuacji pandemii, kiedy dzieci pozostają w swoich domach, kontakty interpersonalne przenoszą do przestrzeni wirtualnej i nadużywają urządzeń cyfrowych, co także niekorzystnie wpływa na obszary związane z komunikacją z relacjami i mogą kształtować patologiczne wzorce.

Samopoczucie

- Ok. 50% uczniów ma gorsze lub dużo gorsze samopoczucie psychiczne oraz fizyczne w porównaniu do czasu sprzed pandemii
- Ok. 30% uczniów nauczycieli przejawia wyraźne symptomy stanów depresyjnych (smutek, przygnębienie, osamotnienie, chęć płaczu, brak energii do działania)

Relacje

- Ok. 50% uczniów wskazuje, że ma gorsze relacje z kolegami/koleżankami z klasy, a prawie 13% młodzieży uznaje, że ich relacje z rodzicami uległy pogorszeniu w czasie pandemii

- Uczniowie często czują złość na nauczycieli, że otrzymują od nich zbyt dużo zadań, a nauczyciele na uczniów ze są nieprzygotowani do zajęć lub nie biorą w nich aktywnego udziału

Życie i nauka on-line

- Ok. 30% uczniów ma problem z koncentracją na tym, co mówi nauczyciel i tyle samo ma trudności z rozumieniem przekazywanej nowej wiedzy
- 50% uczniów w dni robocze korzystała z internetu ponad 6 h, ponad 30% korzysta z internetu ponad 6 h również w weekendy, a część z nich ma wyraźne symptomy nadużywania mediów cyfrowych
- Ok. 40% młodzieży doświadcza rozregulowania rytmu dobowego – częstsze siedzenie do późna i towarzyszące temu dłuższe spanie, trudności z zasypianiem i ciągłością snu¹.

Opiekunowie sygnalizują, że u coraz młodszych dzieci występuje drażliwość, stany depresyjne lub labilność emocjonalna, co w dłuższej perspektywie stanowi zagrożenie dla zdrowia psychicznego dzieci i młodzieży i ich bezpieczeństwa. Traumatyczne doświadczenia związane z izolacją, zaburzeniami więzi mogą wpływać na występowanie w późniejszym czasie różnego rodzaju uzależnień. Dlatego szczególnie ważne wydaje się zintensyfikowanie działań w obszarze ochrony dzieci oraz wyposażenia rodziców i opiekunów w skuteczne narzędzia do pracy z dziećmi i młodzieżą.

Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych realizowany jest przez Biuro ds. Profilaktyki i Przeciwdziałania Uzależnieniom w Urzędzie Miejskim w Czechowicach-Dziedzicach we współpracy z Gminną Komisją Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Czechowicach-Dziedzicach.

Gminny Program może być realizowany we współpracy z: osobami fizycznymi, osobami prawnymi, organizacjami pozarządowymi, kościołami, Miejskim Ośrodkiem Terapii Uzależnień, Zespołem Obsługi Placówek Oświatowych, Ośrodkiem Pomocy Społecznej, Administracją Zasobów Komunalnych, Miejskim Domem Kultury, zakładami opieki zdrowotnej (podmioty lecznicze), Policją, Strażą Miejską, Miejskim Ośrodkiem Sportu i Rekreacji, Świetlicą „ZATOKA”, szkołami nauki jazdy, szkołami, przedszkolami, lokalnymi mediami oraz innymi podmiotami posiadającymi odpowiednie uprawnienia, kwalifikacje oraz doświadczenie do realizacji zadań Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych.

Realizacja Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych na rok 2022 prowadzona będzie w oparciu o środki własne Gminy uzyskane z wydanych zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych zgodnie z zapisami ustawy z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi.

Rozdział II

1. Rozmiary problemów alkoholowych

Światowa Organizacja Zdrowia (WHO) alarmuje: według wskaźnika spożycia alkoholu na osobę Europa jest najbardziej rozpitym kontynentem na świecie. Z raportu WHO (World Health Organization) wynika, że niezwłocznie należy podjąć działania zmierzające do ograniczenia szkód wynikających z nadmiernego spożycia alkoholu, gdyż z przyczyn związanych z piciem alkoholu rocznie 210 000 Europejczyków traci życie. W czołówce europejskich państw, w których pije się najwięcej są Litwa i Czechy oraz Niemcy. Polacy znaleźli się w tym rankingu na 11 miejscu z wynikiem spożycia 11,6 litra mocnych alkoholi rocznie (w przeliczeniu na jednego mieszkańca). Z ustaleń Światowej Organizacji Zdrowia wynika, że państwami europejskimi, wśród których wskaźnik spożycia czystego alkoholu w przeliczeniu na jednego mieszkańca przekracza 10 litrów, znalazły się:

¹ Małgorzata Łuba Pierwsza pomoc emocjonalna w kryzysie psychicznym uczniów za badaniem: Zdalne nauczanie, a adaptacja do warunków społecznych podczas epidemii korona wirusa – Polskie Towarzystwo Edukacji Medialnej, Fundację Orange oraz Fundację Dbam o Mój Zasięg) – ZdalneNauczanie.org

- Litwa (15),
- Czechy (14,4),
- Niemcy (13,4),
- Irlandia (13),
- Luksemburg (13),
- Łotwa (12,9),
- Bułgaria (12,7),
- Francja (12,6),
- Rumunia (12,6),
- Słowenia (12,6),
- Portugalia (12,3),
- **Polska (11,6),**
- Belgia (11,6),
- Austria (11,6),
- Szwajcaria (11,5),
- Wielka Brytania (11,5),
- Słowacja (11,4),
- Węgry (11,4),
- Cypr (10,8),
- Finlandia (10,7),
- Grecja (10,4),
- Dania (10,4).

Spożycie alkoholu w Polsce (11,6 litra) pozostaje od lat na poziomie zbliżonym do średniej europejskiej, jednak wyniki te nie są satysfakcjonujące biorąc pod uwagę wskaźniki światowe. Dla porównania, z danych o których poinformował The Guardian za 2017 r. wynika, że w Chinach roczne spożycie alkoholu utrzymywało się na średnim poziomie 7 litrów na głowę, w USA nieco poniżej 10, a całej Ameryce Północnej 11,5 litra wśród mężczyzn oraz 5 wśród kobiet. W Polsce od kilkunastu lat nieustannie wzrasta spożycie alkoholu w przeliczeniu na mieszkańca.

Alkohol stanowi popularną używkę także dla młodych ludzi. Badania CBOS oraz Krajowego Biura Przeciwdziałania Narkomanii „Młodzież 2018” przedstawiono analizę jak kształtuje się sytuacja związana ze spożywaniem alkoholu przez młodych ludzi (18-19 lat) na przestrzeni lat. Badania realizowano od roku 1990, a w XXI wieku w latach 2003, 2008, 2010, 2013, 2016 i wreszcie w 2018 roku. W badaniu przeprowadzonym w roku 2018, podobnie jak we wcześniejszych pomiarach, napoje alkoholowe okazały się najbardziej rozpowszechnioną substancją psychoaktywną wśród młodzieży szkolnej, po którą sięgano częściej niż po papierosy czy narkotyki. W ciągu miesiąca poprzedzającego badanie w 2018 roku: 74% (72% w 2016) uczniów przynajmniej raz piło piwo, 62% (63% w 2018) – wódkę i inne mocne alkohole, a 43% (41% w 2016) – wino. W porównaniu z rokiem 2016 nastąpiła stabilizacja wskaźników dotyczących picia napojów alkoholowych.

Z najnowszego sondażu wynika, że co najmniej raz w ciągu miesiąca przed badaniem upiło się 44% uczniów (w 2016 taki sam odsetek). Odsetek badanych, którym zdarzyło się to co najmniej trzykrotnie, wyniósł 13%. Do upicia się częściej przyznawali się chłopcy (50%) niż dziewczęta (39%). W roku 2018 upijanie się najczęściej deklarowali uczniowie zasadniczych szkół zawodowych (51%, w roku 2016 – 52%). W publicznych liceach ogólnokształcących do upicia się w ciągu miesiąca przed badaniem przyznało się 44% ankietowanych, a w technikach – 43%. Widoczne jest także zróżnicowanie w zależności od statusu ucznia. Upija się więcej uczniów słabych (dwójkowych i trójkowych – 47%) niż tych, którzy uzyskują lepsze oceny (czwórkwowi – 42%, piątkowi i szóstkwowi – 40%).

W ostatnim badaniu nie stwierdzono związku między wykształceniem rodziców a upijaniem się ich dzieci. W grupie młodzieży z rodzin uboższych w ciągu miesiąca przed badaniem upiło się 47% uczniów, natomiast wśród badanych deklarujących dobrą sytuację materialną – 45%. W przypadku uczniów deklarujących średnie warunki życia odsetek wyniósł 42%.

Biorąc pod uwagę miejsce zamieszkania, największe odsetki odnotowano w miastach liczących od 20 tys. do niespełna 500 tys. mieszkańców – 47%, a najmniejsze w miastach powyżej 500 tys. – 41%.

Na opisywane zachowania wpływ mają postawy religijne młodzieży. Wśród badanych, którzy uczestniczyli w praktykach religijnych kilka razy w tygodniu, w miesiącu poprzedzającym sondaż upiło się 40%, a w grupie osób w ogóle nieuczestniczących w praktykach religijnych – 48%.²

W maju i czerwcu 2015 r. w ramach międzynarodowego projektu: „European School Survey Project on Alcohol and Drugs” (ESPAD) zrealizowano audytoryjne badania ankietowe na próbie reprezentatywnej uczniów klas trzecich szkół gimnazjalnych (wiek: 15-16 lat) oraz klas drugich szkół ponadgimnazjalnych (wiek: 17-18 lat) **województwa śląskiego**.

Napoje alkoholowe są najbardziej rozpowszechnioną substancją psychoaktywną wśród młodzieży szkolnej. Chociaż raz w ciągu całego swojego życia piło 84,3% uczniów z młodszej grupy i 96,6% uczniów ze starszej grupy. Picie napojów alkoholowych jest na tyle rozpowszechnione, że w czasie ostatnich 30 dni przed badaniem piło 47,0% piętnastolatków i 83,5% siedemnastolatków. Najbardziej popularnym napojem alkoholowym wśród całej młodzieży jest piwo, a najmniej – wino. Wysoki odsetek badanych przyznaje się do przekraczania progu nietrzeźwości. W czasie ostatnich 30 dni przed badaniem chociaż raz silnie upiło się 10,6% uczniów z młodziej kohorty i 19,9% ze starszej grupy wiekowej. W czasie całego życia ani razu nie upiło się tylko 65,3% uczniów młodszych i 34,5% uczniów starszych.³

W czerwcu 2012 r. i 2015 roku zostały przeprowadzone we wszystkich szkołach na terenie całej Gminy Czechowice-Dziedzice badania ankietowe. Badanie obejmowało dzieci klas IV – VI szkół podstawowych, uczniów wszystkich klas gimnazjalnych oraz uczniów szkół średnich (bez klas maturalnych). Badanie miało na celu przede wszystkim pomiar natężenia zjawiska używania przez młodzież substancji psychoaktywnych, ale nie tylko. Autorzy ankiety chcieli także poznać zwyczaje panujące wśród czechowickich dzieci i młodzieży, a także zorientować się, co do zagrożeń i problemów z jakimi borykają się młodzi ludzie. Badano postawy młodzieży wobec alkoholu, narkotyków, nikotyny, zagrożenia związane z przemocą i cyberprzemocą, hazardem czy wczesną inicjacją seksualną.

Wyniki badań wskazują, że spadła liczba dzieci i młodzieży sięgających po alkohol. Skalę problemu obrazuje tabela nr 1⁴.

Tabela Nr 1. Czy kiedykolwiek piłeś/aś alkohol? Odpowiedzi twierdzące:

Szkoła	2012	2015
Podstawowa	18,1%	7,9%
Gimnazjum	64%	41%
Średnie	93%	89%

Po alkohol sięgają zarówno chłopcy, jak i dziewczyny. W roku 2012, ponad 77% uczniów szkół średnich przyznało, że po alkohol sięga regularnie. Ponad 34 % gimnazjalistów potwierdziło, że spożywało alkohol w ciągu ostatnich 30 dni przed badaniem ankietowym. Natomiast w roku 2015 twierdząco odpowiedziało 73% uczniów szkół średnich, 21% gimnazjalistów. Młodzi ludzie (zwłaszcza uczniowie szkół średnich i starszych klas gimnazjalnych) piją w sposób niekontrolowany, powodujący przykre konsekwencje (m.in. złe samopoczucie, wymioty, czy utrata pamięci). Uczniowie podają też, że najczęściej alkoholem częstowani są przez rodziców lub innych dorosłych członków rodziny.

2. Analiza danych

Przystępując do diagnozy problemów alkoholowych na terenie Gminy Czechowice-Dziedzice, dokonano analizy danych pochodzących z wielu instytucji znajdujących się na terenie Gminy bądź z Gminą współpracujących. Zebrane informacje posłużą jako wskaźniki obrazujące skalę problemów.

² Źródło: Młodzież 2018 CEBOS oraz KRPN, Artur Malczewski „Młodzież a substancje psychoaktywne”

³ Źródło: Używanie alkoholu i narkotyków przez młodzież szkolną Raport z badań ankietowych realizowanych w województwie śląskim w 2015 roku, Instytut Psychiatrii i Neurologii, Katarzyna Charzyńska, Janusz Sierosławski

⁴ Źródło: badania własne Urząd Miejski, Biuro ds. Profilaktyki i Przeciwdziałania Uzależnieniom

Działalność Ośrodka Przeciwdziałania Problemom Alkoholowym

Ośrodek Przeciwdziałania Problemom Alkoholowym, wcześniej zwany Izbą Wyrzeźwień usytuowany jest na terenie Bielska-Białej. Ze względu na bliską lokalizację, nietrzeźwi mieszkańcy Gminy Czechowice-Dziedzice na podstawie zawartej umowy, doprowadzani są do wyrzeźwienia do OPPA w Bielsku-Białej. Zgodnie z obowiązującym prawem do wyrzeźwienia mogą zostać doprowadzone **tylko** osoby w stanie nietrzeźwości, które swoim zachowaniem dają powód do zgorzenia w miejscu publicznym lub w zakładzie pracy, znajdują się w okolicznościach zagrażających ich życiu lub zdrowiu albo zagrażają życiu lub zdrowiu innych osób.

Tabela Nr 2. dane w odniesieniu do mieszkańców Gminy Czechowice-Dziedzice

		2016	2017	2018	2019	2020
Ilość osób doprowadzonych z terenu Gminy Czechowice-Dziedzice do OPPA	kobiety	62	56	53	70	39
	mężczyźni	442	566	575	556	405
	nietelni	1	-	-	1	-
	OGÓŁEM:	505	622	628	626	444
Wysokość środków finansowych poniesionych przez Gminę		31 315,50	29 861,96	33 478,24	120 027,00	167.715,00

Powyższe dane wskazują na znaczny spadek liczby mieszkańców doprowadzonych do wyrzeźwienia w 2020 r. w stosunku do lat poprzednich. W roku 2020 do OPPA trafiło o 182 osoby mniej niż w roku 2019 i o 184 osoby mniej niż w roku 2018. Z uzyskanych informacji wynika, że Ośrodek Przeciwdziałania Problemom Alkoholowym odnotował spadek liczby doprowadzanych do wyrzeźwienia osób w związku z występowaniem pandemii i sytuacja ta dotyczyła wszystkich okolicznych Gmin (nie tylko Czechowic-Dziedzic). W związku z wprowadzonymi w całym kraju obostrzeniami bielski Ośrodek był zobligowany także do ograniczenia liczby przyjmowanych osób.

Działalność ambulatoryjnych placówek odwykowych

Miejski Ośrodek Terapii Uzależnień w Czechowicach-Dziedzicach mieści się przy ulicy Nad Białką 1b. Prowadzony jest przez Fundację Błękitny Krzyż. Z Ośrodka korzystają pacjenci, którzy zdecydowali się na podjęcie terapii odwykowej w formie ambulatoryjnej. W Ośrodku prowadzona jest terapia indywidualna i grupowa. W strukturach Ośrodka działa też Dzienny Oddział Odwykowy. Oprócz osób uzależnionych od substancji w MOTU leczą się także osoby uzależnione od czynności.

Tabela Nr 3. dane w odniesieniu do mieszkańców Gminy Czechowice-Dziedzice

Ile osób podjęło uczestnictwo w spotkaniach dla współuzależnionych		2016	2017	2018	2019	2020
kobiety		145	99	99	100	86
	mężczyźni	22	12	15	17	14
Liczbę osób uzależnionych od:						
alkoholu	kobiety	47	44	41	46	33
	mężczyźni	198	209	167	186	171
narkotyków	kobiety	1	0	3	0	2
	mężczyźni	1	2	3	3	6
politoksykomania	kobiety	8	8	8	12	10
	mężczyźni	37	37	60	49	44
Liczbę osób uzależnionych od czynności:						

hazard	kobiety	-	-	-	1	1
	mężczyźni	-	-	-	15	11
seks	kobiety	-	-	-	-	2
	mężczyźni	-	-	-	-	5
pornografia	kobiety	-	-	-	-	2
	mężczyźni	-	-	-	-	5
zakupy	kobiety	-	-	-	-	2
	mężczyźni	-	-	-	-	5
gry komputerowe	kobiety	-	-	-	-	2
	mężczyźni	-	-	-	-	5
telefon	kobiety	-	-	-	-	2
	mężczyźni	-	-	-	-	5
inne	kobiety	-	-	-	-	2
	mężczyźni	-	-	-	-	5

Miejski Ośrodek Terapii Uzależnień w Bielsku- Białej znajdujący się przy ulicy Mostowej, prowadzi terapię w formie ambulatoryjnej. Prowadzony jest przez Fundację Błękitny Krzyż.

Tabela Nr 4. dane w odniesieniu do mieszkańców Gminy Czechowice-Dziedzice

Ile osób podjęło uczestnictwo w spotkaniach dla współuzależnionych		2016	2017	2018	2019	2020
kobiety		14	15	18	9	10
mężczyźni		0	1	7	0	0
Liczbę osób uzależnionych od:						
alkoholu	kobiety	4	7	9	3	4
	mężczyźni	10	17	16	19	15
narkotyków	kobiety	0	0	1	0	0
	mężczyźni	0	0	2	0	4
politoksykomania	kobiety	3	1	3	1	0
	mężczyźni	8	6	7	6	2
Liczbę osób uzależnionych od czynności:						
hazard	kobiety	-	-	-	0	-
	mężczyźni	-	-	-	4	4
seks	kobiety	-	-	-	1	-
	mężczyźni	-	-	-	1	-
pornografia	kobiety	-	-	-	1	-
	mężczyźni	-	-	-	1	-
zakupy	kobiety	-	-	-	1	1
	mężczyźni	-	-	-	1	-
gry komputerowe	kobiety	-	-	-	1	-
	mężczyźni	-	-	-	1	-
telefon	kobiety	-	-	-	1	-
	mężczyźni	-	-	-	1	-
inne	kobiety	-	-	-	1	-
	mężczyźni	-	-	-	1	-

Ośrodek Psychoprofilaktyki w Pszczynie znajduje się przy ulicy Paderewskiego 3, prowadzony jest także przez Fundację Błękitny Krzyż.

Tabela Nr 5. dane w odniesieniu do mieszkańców Gminy Czechowice-Dziedzice

Ile osób podjęło uczestnictwo w spotkaniach dla współuzależnionych		2016	2017	2018	2019	2020
kobiety		3	1	0	3	0
mężczyźni		0	0	0	4	1
Liczbę osób uzależnionych od:						
alkoholu	kobiety	0	1	0	1	2
	mężczyźni	2	0	0	1	3
narkotyków	kobiety	0	0	0	0	0
	mężczyźni	0	0	0	0	0
politoksykomania	kobiety	0	0	0	0	1
	mężczyźni	0	0	0	0	0
Liczbę osób uzależnionych od czynności:						
hazard	kobiety	-	-	-	1	-
	mężczyźni	-	-	-	1	-
seks	kobiety	-	-	-	-	-
	mężczyźni	-	-	-	-	-
pornografia	kobiety	-	-	-	-	-
	mężczyźni	-	-	-	-	-
zakupy	kobiety	-	-	-	-	-
	mężczyźni	-	-	-	-	-
gry komputerowe	kobiety	-	-	-	-	-
	mężczyźni	-	-	-	-	-
telefon	kobiety	-	-	-	-	-
	mężczyźni	-	-	-	-	-
inne	kobiety	-	-	-	1	1
	mężczyźni	-	-	-	1	-

Ośrodek Leczenia Uzależnień w Żywcu**Tabela Nr 6.** dane w odniesieniu do mieszkańców Gminy Czechowice-Dziedzice

Ile osób podjęło uczestnictwo w spotkaniach dla współuzależnionych		2020 r.
• Kobiety		1
• Mężczyźni		0
Liczba osób uzależnionych od:		0
• alkoholu	Kobiety	0
	Mężczyźni	0
• narkotyków	Kobiety	0
	Mężczyźni	0
• politoksykomania	Kobiety	0
	Mężczyźni	3
Liczba osób uzależnionych od czynności:		Ogółem
• hazard	Kobiety	0
	Mężczyźni	0
• seks	Kobiety	0
	Mężczyźni	0
		Kobiety
		0

• pornografia	Mężczyźni	0
	Kobiety	0
• zakupy	Mężczyźni	0
	Kobiety	0
• gry komputerowe/ tv	Mężczyźni	0
	Kobiety	0
• telefon	Mężczyźni	0
	Kobiety	0
• inne	Kobiety	0
	Mężczyźni	0

Bielskie Centrum Psychiatrii Olszówka w Bielsku - Białej prowadzi Poradnię Terapii Uzależnienia od Alkoholu i Współuzależnienia przy ul. Mostowej, gdzie pacjenci również mają możliwość uczestnictwa w terapii w systemie ambulatoryjnym.

Tabela Nr 7. dane w odniesieniu do mieszkańców Gminy Czechowice-Dziedzice

Ile osób podjęło uczestnictwo w spotkaniach dla współuzależnionych	2016	2017	2018	2019	2020	
kobiety	14	12	12	12	10	
mężczyźni	0	1	0	0	0	
Liczbę osób uzależnionych od:						
alkoholu	kobiety	3	2	4	3	2
	mężczyźni	17	18	15	16	10
narkotyków	kobiety	1	0	0	0	0
	mężczyźni	6	3	2	0	3
politoksykomania	kobiety	0	0	0	0	-
	mężczyźni	0	0	0	0	-
inne zaburzenia nawyków i popędów (seks, pornografia, zakupy, gry komputerowe, telefon itp.)	kobiety	-	-	-	0	-
	mężczyźni	-	-	-	0	-

Z pomocy ośrodków leczenia uzależnień mogą korzystać także osoby uzależnione od czynności. I tak w roku 2019 w różnych ośrodkach łącznie, z powodu patologicznego hazardu z terapii skorzystało 20 mężczyzn/mieszkańców Czechowic-Dziedzic i 2 kobiety. Natomiast w roku 2020 było to 15 mężczyzn i jedna kobieta. Pojedynczy pacjenci korzystali także z terapii z powodu zaburzeń innych nawyków i popędów np. zakupoholizm, seksoholizm, uzależnienie od gier itp. Za poprzednie lata takie dane nie były zbierane.

Tabela Nr 8. Łączna liczba pacjentów z terenu Gminy Czechowice-Dziedzice, leczących się w różnych ośrodkach.

Ile osób podjęło uczestnictwo w spotkaniach dla współuzależnionych	2016	2017	2018	2019	2020	
kobiety	176	127	129	124	107	
mężczyźni	22	14	22	21	15	
Liczbę osób uzależnionych od:						
alkoholu	kobiety	54	54	54	53	41
	mężczyźni	227	244	198	222	199
narkotyków	kobiety	2	0	4	0	2
	mężczyźni	7	5	7	3	13
politoksykomania	kobiety	11	9	11	13	11
	mężczyźni	45	43	67	55	49

Powyższe dane wskazują, że mieszkańcy Czechowic-Dziedzic najczęściej korzystają z terapii odwykowej prowadzonej na terenie Gminy. Znacznie rzadziej dojeżdżają na terapię do Ośrodków w Bielsku-Białej. Pojedyncze osoby skorzystały z terapii prowadzonej na terenie Pszczyny.

Analizując dane liczbowe, należy stwierdzić, że w 2020 roku obserwujemy spadek liczby pacjentów, zarówno w grupie osób uzależnionych od alkoholu, jak i w grupie członków rodzin osób uzależnionych. Obserwuje się dosyć duży wzrost liczby mężczyzn uzależnionych od narkotyków, którzy w roku 2020 skorzystali z terapii uzależnień.

Z informacji uzyskanych od pracowników Miejskiego Ośrodka Terapii Uzależnień wynika, że coraz mniej pacjentów trafia na terapię z powodu uzależnienia jedynie od alkoholu. Pacjenci otwarcie przyznają, że łączą różnego rodzaju substancje psychoaktywne (alkohol oraz marihuanę, alkohol oraz amfetaminę, leki i alkohol itp.) Często są to substancje o przeciwnym działaniu np. substancje pobudzające są stosowane naprzemiennie z opiatami, które mają działanie euforyczne, uspokajające i spowalniające reakcje. Czasami pacjenci stosują różnego rodzaju substancje aby móc funkcjonować w środowisku rodzinnym oraz zawodowym. Jeden z klientów, który zgłosił się na spotkanie do Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych opowiedział jak objawy abstynencyjne odstawienia alkoholu łagodził narkotykami. W ten sposób przed wyjściem do pracy stosował narkotyki, gdyż w pracy nie było testów na ich wykrywanie. Tak funkcjonował przez kilkanaście miesięcy. Jest to bardzo niepokojący trend, gdyż stwarza zagrożenie zarówno dla zdrowia i życia osób uzależnionych (takie łączenie różnych substancji sieje spustoszenie w organizmie) jak również dla jego współpracowników, ponieważ osoba taka stwarza realne zagrożenie bezpieczeństwa pracy.

Działalność placówek detoksykacyjnych

Oddział Leczenia Zespołów Abstynencyjnych jest oddziałem detoksykacyjnym i mieści się przy ul. Karola Miarki 11 w Bielsku-Białej (prowadzony przez Fundację Błękitny Krzyż). Pobyt na detoksie jest wstępem do rozpoczęcia właściwego leczenia swojej choroby, czyli terapii uzależnień. Na detoks przyjmowani są pacjenci z alkoholowym lub mieszanym zespołem abstynencyjnym (czyli zespołu nieprzyjemnych i czasem niebezpiecznych dla życia objawów związanych z zaprzestaniem picia alkoholu czy zażywania substancji u osoby uzależnionej).

Pacjenci mają zapewnioną **całodobową opiekę lekarsko-pielęgniarską** oraz opiekę terapeuty uzależnień. W czasie pobytu pacjenci biorą udział w **zajęciach motywujących** do dalszego leczenia odwykowego w poradniach leczenia uzależnień, dziennych oddziałach odwykowych lub w ośrodkach stacjonarnych. Ponadto organizowane są spotkania z przedstawicielami grup mityngowych.

Tabela Nr 9 dane w odniesieniu do mieszkańców Gminy Czechowice-Dziedzice

		2016	2017	2018	2019	2020
Mieszkańcy Gminy Czechowice-Dziedzice, Pacjenci oddziału detoksykacyjnego	kobiety	Oddział przeznaczony wyłącznie dla mężczyzn				
	Mężczyźni	22	29	25	21	11

Powyższe dane wskazują na znaczny spadek liczby pacjentów na oddziale detoksykacyjnym. Z powyższych informacji wynika, że w roku 2020 ze względu na wprowadzone przez rząd restrykcje sanitarne, Oddział czynny był jedynie przez 6 miesięcy, w okresie od 01.01.2020-23.03.2020 oraz od 5.10.2020-21.12.2020.

Działalność Bielskiego Pogotowia Ratunkowego

Tabela Nr 10. dane w odniesieniu do mieszkańców Gminy Czechowice-Dziedzice

		2016	2017	2018	2019	2020
Liczba podjętych interwencji wobec osób znajdujących się pod wpływem alkoholu	Kobiety	16	14	23	25	8
	Mężczyźni	54	46	68	69	64
	Dzieci	2	0	3	2	1
Liczba podjętych interwencji wobec osób znajdujących się pod wpływem:						

• substancji psychoaktywnych	Kobiety	2	3	0	3	0
	Mężczyźni	1	0	0	0	0
	Dzieci	0	1	0	0	0
• leków	Kobiety	5	3	2	9	2
	Mężczyźni	5	0	4	6	3
	Dzieci	2	0	1	0	0
Liczba interwencji w związku z zagrożeniem życia osób będących pod wpływem:						
• alkoholu	Kobiety	16	14	23	9	4
	Mężczyźni	54	46	68	31	17
	Dzieci	2	0	3	2	1
• substancji psychoaktywnych	Kobiety	2	3	0	3	0
	Mężczyźni	1	0	0	0	0
	Dzieci	0	1	0	0	0
• leków	Kobiety	5	3	2	9	2
	Mężczyźni	5	0	4	6	3
	Dzieci	2	0	1	0	0
Liczba interwencji związanych z podjętymi próbami samobójczymi	Kobiety	-	-	-	0	0
	Mężczyźni	4	4	0	0	1
	Dzieci	-	-	-	0	0

Powyższe dane wskazują, że w roku 2020 liczba interwencji pogotowia ratunkowego w stosunku do kobiet znajdujących się pod wpływem alkoholu znacznie zmalała, zaś wobec mężczyzn utrzymała się na podobnym poziomie jak w latach 2018 i 2019.

Powiatowa Stacja Sanitarno- Epidemiologiczna powiadomiła, że w roku 2020 nie odnotowano przypadków podejrzeń zatruc nowymi substancjami psychoaktywnymi tzw. „dopalaczami” w odniesieniu do mieszkańców gminy Czechowice-Dziedzice.

Działalność Policji, Straży Miejskiej oraz Prokuratury

Tabela Nr 11. Działalność Straży Miejskiej w Czechowicach-Dziedzicach, w związku z ustawą o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi.

	2016	2017	2018	2019	2020
Liczba osób zatrzymanych pod wpływem alkoholu	245	334	278	285	213
• kobiety	15	6	8	28	7
• mężczyźni	230	327	269	255	206
• nieletni	0	1	1	2	0
Liczba osób odwiezionych do OPPA w Bielsku-Białej	107	157	160	187	126
• kobiety	15	6	8	28	7
• mężczyźni	92	151	152	159	119
Liczba skontrolowanych punktów sprzedaży alkoholu	31	34	15	7	0
• detal	20	22	10	5	0
• gastronomia	11	12	5	2	0

Z powyższej tabeli wynika, że w stosunku do roku ubiegłego zmalała liczba osób nietrzeźwych przewiezionych do wytrzeźwienia w OPPA oraz ogólna liczba osób nietrzeźwych zatrzymanych przez Straż Miejską pod wpływem alkoholu. Najprawdopodobniej taka sytuacja związana jest z trwającą pandemią i wprowadzonymi w 2020 roku restrykcjami czyli tzw. lockdownem.

Tabela Nr 12. Komenda Miejska Policji w Bielsku-Białej, dane w odniesieniu do zdarzeń na terenie Gminy Czechowice-Dziedzice

		2016	2017	2018	2019	2020
Zdarzenia drogowe spowodowane przez będących pod wpływem alkoholu:						
• kierowców	kobiety	1	0	1	3	0
	mężczyźni	8	14	21	15	17
• pieszych	kobiety	0	0	0	0	0
	mężczyźni	0	0	0	0	0
Zdarzenia drogowe spowodowane przez będących pod wpływem środków odurzających						
• kierowców	kobiety	0	0	0	0	0
	mężczyźni	0	0	0	0	0
• pieszych	kobiety	0	0	0	0	0
	mężczyźni	0	0	0	0	0
Liczba zatrzymanych kierujących pojazdami mechanicznymi prowadzonymi:						
• Pod wpływem środków odurzających	kobiety	0	0	0	1	0
	mężczyźni	5	0	2	2	0
• W stanie nietrzeźwości	kobiety	4	3	3	5	2
	mężczyźni	61	54	67	97	74
Liczba interwencji wobec pijanych rodziców sprawujących opiekę nad nieletnimi	kobiety	8	8	6	7	4
	mężczyźni	5	6	6	5	3

W dalszym ciągu liczba ujawnionych nietrzeźwych kierowców pozostaje na bardzo wysokim poziomie, choć w stosunku do roku 2019, spadła o 23 osoby. Nie jest do końca jasne czy spadek ten jest trwały czy wynika ze zmniejszonej liczby kontroli drogowych w okresie pandemii. Problem ten dotyczy głównie mężczyzn.

Rys. 1

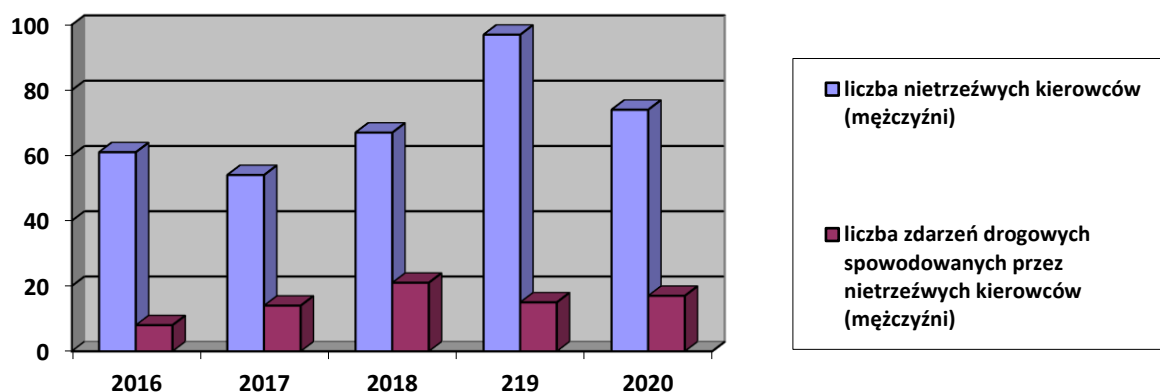

Tabela Nr 13. dane Prokuratury Rejonowej w Pszczynie w odniesieniu do mieszkańców gminy Czechowice-Dziedzice

		2016	2017	2018	2019	2020
1. Liczba prowadzonych postępowań w związku z posiadaniem, udostępnianiem i wprowadzaniem do obrotu środków odurzających, substancji psychotropowych lub nowych substancji psychoaktywnych:		24	5	8	24	30
	kobiety	1	1	1	1	26

• posiadanie	mężczyźni	18	2	5	19	
• udostępnianie	kobiety	0	0	0	0	3
	mężczyźni	3	1	2	3	
• Wprowadzanie do obrotu	kobiety	0	0	0	0	1
	mężczyźni	2	1	0	1	
2. Liczba prowadzonych postępowań w związku z prowadzeniem pojazdu mechanicznego pod wpływem alkoholu:		92	75	69	83	75
• kobiety		8	6	3	9	0
• mężczyźni		84	69	66	74	75
3. Liczba prowadzonych postępowań w związku z prowadzeniem pojazdu mechanicznego pod wpływem środków odurzających		2	0	0	2	0
• kobiety		0	0	0	1	0
• mężczyźni		2	0	0	1	0
4. Liczba prowadzonych postępowań wobec sprawców przemocy w rodzinie		46	11	36	23	38
• kobiety		3	4	3	-	4
• mężczyźni		43	7	33	23	34
5. Liczba prowadzonych postępowań w związku z narażeniem życia i zdrowia dziecka poprzez sprawowanie opieki przez nietrzeźwych rodziców lub opiekunów		4	4	1	3	4
• kobiety		3	1	1	2	2
• mężczyźni		1	3	0	1	4

Z informacji uzyskanych z Prokuratury Rejonowej w Pszczynie wynika, że ponownie wzrosła liczba prowadzonych postępowań w związku z posiadaniem środków odurzających, substancji psychotropowych lub nowych substancji psychoaktywnych.

W stosunku do roku 2019, w roku 2020 liczba postępowań prowadzonych w związku z prowadzeniem pojazdów pod wpływem alkoholu zarówno wobec mężczyzn jak i wobec kobiet zmniejszyła się z 83 spraw do 75. Najprawdopodobniej ten trend spadkowy związany jest ze zmniejszoną wykrywalnością takich zdarzeń przez policję w okresie pandemii.

Niepokojąco wzrosła liczba prowadzonych postępowań wobec sprawców przemocy w rodzinie z 23 w roku 2019 do 34 w roku 2020.

Działalność Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych

Tabela Nr 14. dane w odniesieniu do mieszkańców gminy Czechowice-Dziedzice

	2016	2017	2018	2019	2020
Liczba zarejestrowanych wniosków o zastosowanie leczenia odwykowego ogółem	49	49	49	62	44
w tym wobec kobiet	12	8	10	7	6
Liczba opinii sporządzonych przez zespół biegłych sądowych	18	21	12	13	5
Liczba wysłanych zaproszeń do osób na zespół ds. rozmów interwencyjno – motywujących ogółem	300	246	112	227	83
w tym osób, których dot. postępowanie	133	103	102	98	35
Liczba wystąpień Komisji do Sądu Rejonowego z wnioskiem o zobowiązanie do podjęcia leczenia odwykowego	26	29	20	13	14
Liczba wszczętych procedur „Niebieskie Kart”	1	7	3	3	5
Liczba grup roboczych, w których uczestniczyli pracownicy Biura PPU/członkowie GKRPA	236	350	108	236	224

Liczba wniosków składanych do Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych spadła do poziomu sprzed dwóch lat. O ile niska liczba wydanych opinii oraz wysłanych zaproszeń na posiedzenia zespołów interwencyjno-motywuujących, związana była z tzw. lockdownem, to nie jest do końca jasny spadek liczby złożonych wniosków. Biuro ds. Profilaktyki i Przeciwdziałania Uzależnieniom pozostawało dostępne dla mieszkańców i mogli oni bez przeszkód składać wnioski o leczenie odwykowe. Spadek liczby wniosków być może spowodowany był lękiem mieszkańców przed wychodzeniem z domu.

Działalność Punktu Konsultacyjnego w Czechowicach-Dziedzicach

Tabela Nr 15. dane w odniesieniu do mieszkańców gminy Czechowice-Dziedzice

	2016	2017	2018	2019	2020
Psycholog					
Liczba porad	131 (192 godz.)	290 (344 godz.)	110 (172 godz.)	85 (138 godz.)	56 (131 godz.)
Prawnik					
Liczba porad	128 (141 godz.)	211 (172 godz.)	151 (172 godz.)	98 (188 godz.)	93 (183 godz.)
Terapeuta (uzależnienia od substancji psychoaktywnych oraz uzależnienia behawioralne)					
Liczba porad	53 (63 godz.)	26 (54 godz.)	60 (72 godz.)	47 (90 godz.)	48 (84 godz.)

Spadła liczba porad psychologicznych, co najprawdopodobniej związane było z ograniczonymi możliwościami przemieszczania się mieszkańców w związku z wprowadzonym w okresie pandemii lockdownem. W większości pacjenci woleli kontakt osobisty z psychologiem i nie chcieli korzystać z oferowanych teleporad. Część pacjentów za pośrednictwem Ośrodka Pomocy Społecznej trafia także do terapeuty zatrudnionego w ramach realizacji zadania: *Zapewnienie specjalistycznej pomocy psychoterapeutycznej rodzinom niewydolnym wychowawczo z powodu problemów alkoholowych oraz problemu przemocy w rodzinie*, realizowanego również w ramach Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych.

Działalność Ośrodka Pomocy Społecznej w Czechowicach-Dziedzicach.

Tabela Nr 16. dane w odniesieniu do mieszkańców gminy Czechowice-Dziedzice

	2016	2017	2018	2019	2020
Liczba rodzin korzystających z pomocy materialnej z powodu uzależnienia lub nadużywania alkoholu przez co najmniej jednego z członków rodziny:	101	96	79	41	60
Wielkość środków finansowych przeznaczonych na pomoc rodzinom z problemem alkoholowym (kwoty w złotych)	261 596,21	251 065,97	240 801,39	115 052,28	124 116,06

Rynek napojów alkoholowych

Gminę zamieszkuje **43 978 osób** (stan na 31.12.2020 r.) Wśród ogółu mieszkańców **8 863 osoby** to dzieci i młodzież do 18 roku życia, zaś osoby dorosłe stanowią **35 115⁵**.

⁵ Źródło: UM Wydział Spraw Obywatelskich (ewidencja ludności). Stan na dzień 31.12.2020 r.

Uchwałami Rady Miejskiej w Czechowicach-Dziedzicach ustalono limity liczby zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych, poza miejscem jak i w miejscu sprzedaży w ilości po 100 dla poszczególnych rodzajów zezwoleń.

Liczba zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych na terenie Gminy Czechowice-Dziedzice przeznaczonych do spożycia poza miejscem sprzedaży (**Detal**) oraz przeznaczonych do spożycia w miejscu sprzedaży (**Gastronomia**) kształtuje się następująco⁶:

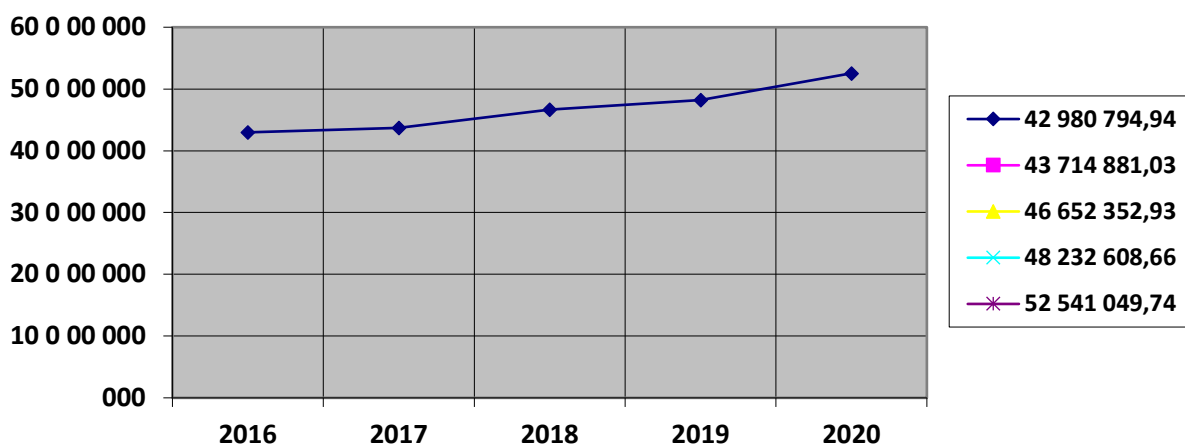
Tabela Nr 17.

	2016	2017	2018	2019	2020
Liczba punktów sprzedaży napojów alkoholowych przeznaczonych do spożycia poza miejscem sprzedaży (detal - stan na 31.12)	96	92	90	89	88
Liczba punktów sprzedaży napojów alkoholowych przeznaczonych do spożycia w miejscu sprzedaży (gastronomia - stan na 31.12)	54	50	47	46	40
OGÓŁEM:	150	142	137	135	128
Wartość sprzedaży napojów alkoholowych na terenie gminy na podstawie oświadczeń przedsiębiorców prowadzących sprzedaż napojów alkoholowych. Kwoty w złotych	42 980 794,94	43 714 881,03	46 652 352,93	48 232 608,66	52 541 049,74

W stosunku do roku poprzedniego **liczba punktów sprzedaży alkoholu spadła** ze 135 punktów do 128, czyli o **7 punktów**. Natomiast w stosunku do roku 2016 liczba punktów sprzedaży alkoholu spadła o **22 punkty**. Nie jest to spektakularny spadek, jednak trend taki jest zadawalający, gdyż jak podają specjaliści ograniczenie dostępności alkoholu powinno przekładać się także na mniejsze spożycie. Jednakże analizując wartość sprzedaży napojów alkoholowych na terenie Gminy, należy stwierdzić, że wartość sprzedaży stale rośnie.

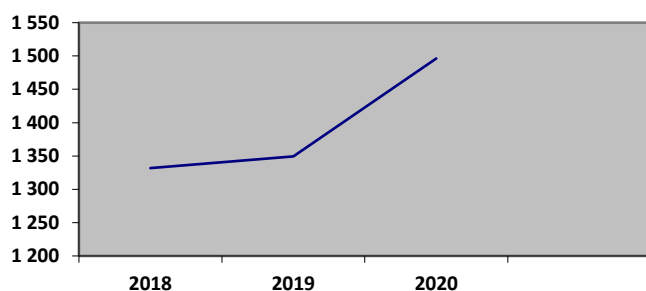
Rys. 2 Wartość sprzedaży napojów alkoholowych na terenie Gminy na podstawie oświadczeń składanych przez przedsiębiorców.

⁶ Źródło: UM Biuro PPU

Podana wartość zawiera w sobie wszystkie koszty (w tym podatki) i jest to wartość wskazywana przez przedsiębiorców w składanym rocznym oświadczeniu. Dane takie są bardzo niepokojące, gdyż wynika z nich, że w roku 2019 w naszej Gminie alkohol został zakupiony za kwotę 48 232 608,66 zł, co daje w przeliczeniu na dorosłego mieszkańca kwotę 1349,57 zł (w roku 2018 była to kwota 1 331,82 zł). W roku 2020 na zakup napojów alkoholowych mieszkańcy przeznaczyli 52 541 049,74 zł, co daje już 1 496,25 zł na jednego dorosłego (powyżej 18 r. ż) mieszkańca Gminy.

Rys. 3 Roczne wydatki na zakup alkoholu w Gminie Czechowice-Dziedzice, w przeliczeniu na dorosłego (powyżej 18 r.ż.) mieszkańca Gminy.

3. Sytuacja dzieci i młodzieży

Na terenie Gminy zamieszkuje **8 863** dzieci i młodzieży do 18 roku życia, działa 11 publicznych szkół podstawowych oraz 3 Zespoły Szkolno-Przedszkolne i 10 przedszkoli.

Na terenie gminy funkcjonuje również Zespół Szkół Specjalnych, Katolicka Szkoła Podstawowa prywatne przedszkola oraz dwie Szkoły Średnie.

Tabela Nr 18. Liczba dzieci z gminy Czechowice-Dziedzice umieszczonych w pieczy zastępczej⁷:

Rok	2016	2017	2018	2019	2020
dzieci z terenu gminy Czechowice-Dziedzice m. in. z powodu nadużywania alkoholu przez rodziców zostało umieszczonych w pieczy zastępczej?	12	10	13	16	12

Powyższe dane wskazują ile dzieci wychowuje się poza środowiskiem rodzinnym. Dzieci umieszczane są w pieczy zastępczej najczęściej z powodu dysfunkcji występujących w rodzinach. Są to problemy opiekuńczo wychowawcze, występująca przemoc oraz uzależnienia.

⁷ Źródło: dane z Powiatowego Centrum Pomocy w Rodzinie w Bielsku-Białej

Powiatowa Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna

Tabela Nr 19. dane w odniesieniu do mieszkańców gminy Czechowice-Dziedzice

uczniowie opiniowani dla potrzeb umieszczenia w Ośrodku Socjoterapeutycznym w Powiatowej Poradni Psychologiczno-Pedagogicznej					
Rok	2016	2017	2018	2019	2020
Liczba uczniów	5	4	3	3	11

Zespół Obsługi Placówek Oświatowych

Tabela Nr 20. obrazuje ile dzieci zostało skierowanych do Ośrodków Socjoterapeutycznych i Wychowawczych z gminy Czechowice-Dziedzice.

Ile dzieci i młodzieży zostało skierowanych do ośrodków		2016	2017	2018	2019	2020
socjoterapeutycznych	dziewczyny	1	1	1	0	0
	chłopcy	0	2	1	0	0
wychowawczych	dziewczyny	1	0	1	0	0
	chłopcy	0	1	0	0	0
OGÓLEM:		2	4	3	0	0

Do Ośrodka trafiają dzieci niedostosowane społecznie z różnych przyczyn (wagary, złe zachowanie, nierealizowanie obowiązku szkolnego, alkohol, narkotyki). Zdarza się, że dzieci które przychodzą mają ogromne braki edukacyjne.

Analiza gminnych badań ankietowych

W roku 2018 próbę badawczą stanowiło 525 uczniów z klas V i VI czechowickich szkół. Na pytanie o używanie różnych substancji w ciągu ostatnich 12-miesięcy, odpowiadali następująco⁸:

Tabela Nr 21.

Czy w ciągu ostatnich 12 miesięcy:	Nie/wcale	Tak	Mniej więcej raz w miesiącu lub rzadziej	Kilka razy w miesiącu	Mniej więcej raz na tydzień	Kilka razy w tygodniu	codziennie
Wypiłaś(eś) piwo	92,57	7,43	4,57	0,95	0,38	0	1,52
Wypiłaś(eś) wino	95,05	4,95	3,05	0,19	0	0,19	1,52
Wypiłaś(eś) wódkę	96,76	3,24	0,95	0,57	0	0	1,71
Wypiłaś(eś) szampana	85,9	14,1	9,9	2,1	0,19	0,38	1,52
Wypiłaś(eś) drinka	95,81	4,19	1,52	0,38	0,57	0	1,71

Wyniki badania wskazują, że uczniowie klas V i VI sporadycznie próbują napojów alkoholowych. Najwięcej dzieci wskazało, że wypiło szampana (14,1%), co stanowi 74 osoby. Przypuszczalnie dzieci próbowały szampana w domu, za przyzwoleniem rodziców, w czasie powitania Nowego Roku. W przeciągu roku 7,43 % uczniów wskazało, że wypiło piwo, co stanowi 39 osób w tej grupie wiekowej. Najmniej prawdopodobne wydają się być dane dotyczące codziennego spożywania alkoholu. Codzienne sięganie po alkohol wskazywałoby na występowanie poważnego problemu lub nawet uzależnienia od alkoholu. W naszej ocenie część dzieci dla żartu mogła zaznaczyć, że codziennie sięga po różne rodzaje alkoholu. W przypadku piwa, może być tak, że dzieci wskazywały piwo bezalkoholowe, na używanie

⁸ Społeczna diagnoza uczniów 2018, Lustro- raport lokalny. Czechowice-Dziedzice, dr Błażej Dyczewski

którego wielu rodziców daje przyzwolenie. Zupełnie nieprawdopodobne wydaje się aby dzieci codziennie używały wódki. Wskazany odsetek 1,71 w takiej grupie badanej, daje wynik ok 8-9 osób. Takiej sytuacji nie potwierdzają informacje zebrane od pedagogów szkolnych. Nauczyciele, którzy codziennie mają kontakt z uczniami w szkole, w czasie lekcji, z całą pewnością musieliby zauważyć niepokojące symptomy, które współwystępują w przypadku uzależnienia od alkoholu.

W roku 2018 przebadano także uczniów klas VII i VIII. Próbę badawczą stanowiło 532 uczniów czechowicki szkół. Na pytanie o używanie różnych substancji w ciągu ostatnich 12-miesięcy, odpowiadali następująco⁹:

Tabela Nr 22.

Czy w ciągu ostatnich 12 miesięcy:	Nie/wcale	Tak	Mniej więcej raz w miesiącu lub rzadziej	Kilka razy w miesiącu	Mniej więcej raz na tydzień	Kilka razy w tygodniu	codziennie
Wypiłaś(eś) piwo	53,2	46,8	15,79	11,65	5,83	6,2	7,33
Wypiłaś(eś) wino	75,19	24,81	8,83	6,2	3,01	3,2	3,57
Wypiłaś(eś) wódkę	62,22	37,79	13,53	7,71	5,08	5,83	5,64
Wypiłaś(eś) szampana	66,54	33,47	17,11	5,26	4,14	3,01	3,95
Wypiłaś(eś) drinka	73,87	26,12	8,83	5,26	3,57	3,38	5,08

Najwięcej dzieci przyznało, że ma za sobą kontakt z piwem (46,8%), na drugim miejscu znalazła się wódka (37,79%), a na trzecim miejscu wskazywano szampana (33,47%). Powyższe dane wskazują, że na terenie Gminy wśród 14-15 latków 39 osób codziennie sięga po piwo, a 30 – pije wódkę każdego dnia. Takiej skali występowania problemów alkoholowych wśród młodzieży nie potwierdzają obserwacje pedagogów szkolnych i wychowawców klas.

W czasie przeprowadzonych w 2018 roku badań, uczniowie zostali także zapytani o przemoc fizyczną i psychiczną. Dzieci odpowiadały w następujący sposób:

Tabela Nr 23. - uczniowie klas V i VI

Jak często jesteś świadkiem przemocy fizycznej kierowanej do Twoich koleżanek lub kolegów?

	Wszyscy	Dziewczynki	Chłopcy
Codziennie	10.1	7.05	12.68
Kilka razy w tygodniu	15.43	14.11	16.55
Mniej więcej raz na tydzień	8.76	7.88	9.51
Kilka razy w miesiącu	8.95	8.3	9.51
Mniej więcej raz w miesiącu lub rzadziej	24.76	25.31	24.3
Wcale	32	37.34	27.46

Tabela Nr 24. - uczniowie klas VII i VIII

Jak często jesteś świadkiem przemocy fizycznej kierowanej do Twoich koleżanek lub kolegów?

	Wszyscy	Dziewczynki	Chłopcy
Codziennie	11.47	9.79	13.41
Kilka razy w tygodniu	13.72	12.59	15.04
Mniej więcej raz na tydzień	7.52	5.59	9.76
Kilka razy w miesiącu	9.4	8.39	10.57
Mniej więcej raz w miesiącu lub rzadziej	23.12	24.48	21.54
Wcale	34.77	39.16	29.67

⁹ Społeczna diagnoza uczniów 2018, Lustró - raport lokalny. Czechowice-Dziedzice, dr Błażej Dyczewski

Tabela Nr 25. - uczniowie klas V i VI

Jak często jesteś świadkiem przemocy emocjonalnej/psychicznej kierowanej do Twoich koleżanek lub kolegów?

	Wszyscy	Dziewczynki	Chłopcy
Codziennie	13.14	10.79	15.14
Kilka razy w tygodniu	13.9	9.54	17.61
Mniej więcej raz na tydzień	10.29	8.71	11.62
Kilka razy w miesiącu	8.95	10.79	7.39
Mniej więcej raz w miesiącu lub rzadziej	20.19	21.99	18.66
Wcale	22.52	28.17	20.58

Tabela Nr 26. - uczniowie klas VII i VIII

Jak często jesteś świadkiem przemocy emocjonalnej/psychicznej kierowanej do Twoich koleżanek lub kolegów?

	Wszyscy	Dziewczynki	Chłopcy
Codziennie	16.73	16.78	16.67
Kilka razy w tygodniu	13.16	13.29	13.01
Mniej więcej raz na tydzień	8.46	8.04	8.94
Kilka razy w miesiącu	13.53	13.99	13.01
Mniej więcej raz w miesiącu lub rzadziej	22.37	25.87	18.29
Wcale	25.75	22.03	30.08

Powyższe dane wskazują, że w każdej z badanych kategorii wiekowych ponad 60% dzieci było świadkiem przemocy fizycznej wobec swoich rówieśników z różną częstotliwością.

Analiza badań ankietowych została opracowana w formie odrębnego raportu, z którego wynika, że głównymi zagrożeniami dla dzieci i młodzieży są:

- przemoc i agresja rówieśnicza (głównie na terenie szkół) zarówno psychiczna jak i fizyczna,
- upijanie się starszej młodzieży,
- zagrożenia wynikające z Cyberprzestrzeni w tym głównie fonoholizm.

Wychodząc z założenia, że zachowania ryzykowne wzajemnie się przenikają stając się źródłem poważnego zagrożenia dla dzieci i młodzieży, należało rozpoznać zagrożenia, aby móc im skutecznie przeciwdziałać kierując do młodzieży odpowiednio skonstruowane programy profilaktyczne.

4. Szkody związane z nadużywaniem alkoholu

Na temat szkód związanych z nadużywaniem alkoholu napisano już wiele publikacji i jest to wiedza powszechnie znana. Jednak konsumenci zdaje się nie chcą pamiętać o fakcie, że alkohol jest substancją trującą i toksycznie wpływa na organizm. Już jednorazowa dawka alkoholu wprowadza zaburzenie w funkcjonowaniu organizmu, nie wspominając już o regularnym stosowaniu alkoholu oraz o używaniu go w dużych dawkach. Porcja alkoholu, według brytyjskich rekomendacji, to taka ilość piwa, wina lub napojów spirytusowych, która zawiera 10 ml lub 8 g czystego alkoholu etylowego. W praktyce oznacza to, że tygodniowy limit 14 porcji (rekomendacje te dotyczą zarówno mężczyzn jak i kobiet) odpowiada w przybliżeniu:

- 6 kieliszkom 13-procentowego wina (po 175 ml każdy),
- 9 małym butelkom 5-procentowego piwa (po 330 ml każda),
- 14 kieliszkom 40-procentowej wódki (po 25 ml każdy).

Naukowcy stwierdzili, że alkohol ma silne działanie kancerogenne. Do najczęstszych nowotworów, których ryzyko wystąpienia jest ściśle powiązane z używaniem alkoholu należą nowotwory układu pokarmowego (żołądka, wątroby, trzustki, jelita grubego), nowotwory jamy ustnej, przełyku krtani,

języka i gardła. Ponadto używanie alkoholu sprzyja rozwojowi raka jajników, sutka, pęcherza i prostaty.

Oprócz szkód zdrowotnych w organizmie konsumenta alkohol jest jedyną przyczyną występowania u FASD - Spektrum Płodowych Zaburzeń Alkoholowych u potomstwa matek pijących w ciąży. Szacuje się, że w Europie FASD jest najbardziej rozpowszechnionym, nie genetycznym schorzeniem neuro-rozwojowym dotyczącym około 1% wszystkich żywych urodzeń. FASD charakteryzują:

- uszkodzenia ośrodkowego układu nerwowego
- zaburzenia neurologiczne
- opóźnienie rozwoju fizycznego i psychicznego
- zaburzenia zachowania
- niedorozwój umysłowy
- nadpobudliwość psychoruchowa
- wady rozwojowe (m.in.: serca i stawów)¹⁰.

Używanie alkoholu prowadzi także do występowania wielu chorób przewlekłych jak chociażby nadciśnienie tętnicze czy wrzody żołądka, marskość wątroby. Ponadto bezpośrednio zagraża życiu ludzi poprzez zwiększenie częstotliwości występowania różnego rodzaju wypadków. Są to wypadki komunikacyjne powodowane przez nietrzeźwych uczestników ruchu drogowego, ale także utonięcia czy samobójstwa, które w przypadku osób uzależnionych są jedną z częstszych przyczyn zgonów. Oprócz szkód zdrowotnych, z którymi wiążą się ogromne nakłady finansowe na terapię oraz leczenie nadużywanie alkoholu mocno wpływa na życie społeczne. Szkody w życiu społecznym dotyczą głównie funkcjonowania rodziny, jako środowiska życia młodych ludzi. Bardzo często nadużywaniu alkoholu towarzyszy także stosowanie przemocy wobec członków rodziny.

Rozdział III

Zasoby umożliwiające realizację Programu:

- Urząd Miejski w Czechowicach-Dziedzicach (Biuro ds. Profilaktyki i Przeciwdziałania Uzależnieniom),
- Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych,
- Ośrodek Pomocy Społecznej, DPS, Dzienny Dom Senior +, KIS
- Żłobki,
- Miejski Ośrodek Terapii Uzależnień w Czechowicach-Dziedzicach,
- grupy samopomocowe (AA),
- Klub Abstynenta,
- Zespół Interdyscyplinarny,
- media (Internet), prasa,
- Punkt Konsultacyjny,
- przychodnie, poradnie i lekarze podstawowej opieki zdrowotnej (podmioty lecznicze),
- Policja, Straż Miejska, kuratorzy
- placówka wsparcia dziennego – Świetlica „ZATOKA”, funkcjonująca w systemie pomocy społecznej,
- szkoły i przedszkola (gminne, powiatowe lub prywatne),
- szkoły katolickie,
- szkoły średnie,
- szkoły nauki jazdy,
- pracodawcy
- kościoły,
- organizacje pozarządowe,
- Miejski Dom Kultury,

¹⁰ Kampania Cięża bez alkoholu

- Miejski Ośrodek Sportu i Rekreacji,
- Powiatowa Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna w Czechowicach-Dziedzicach,
- Ośrodek Przeciwdziałania Problemom Alkoholowym w Bielsku-Białej,
- placówki leczenia odwykowego w Bielsku-Białej oraz w Pszczynie,
- placówki ochrony zdrowia,
- Powiatowe Ognisko Pracy Pozaszkolnej,
- Sąd Rejonowy w Pszczynie; i inne

Analiza SWOT

Uwzględniając przeprowadzoną diagnozę w gminie Czechowice-Dziedzice, została wykonana analiza SWOT. Zadaniem tego narzędzia jest wykazanie mocnych i słabych stron oraz szans i zagrożeń w odniesieniu do zasobów gminy. Nazwa przyjętej metody pochodzi od słów:

strengths – mocne strony

weaknesses - słabe strony

opportunities – szanse

threats – zagrożenia.

Mocne strony stanowią czynniki wewnętrzne-pozytywne - atuty, tj. walory w postaci zasobów ludzkich, rzeczowych i potencjału drzemącego wewnątrz badanego środowiska, na których ukształtowanie organizacja posiada bezpośredni wpływ. Przeciwnieństwem są natomiast słabe strony, są to czynniki wewnętrzne-negatywne. Szans należy upatrywać poza badanym środowiskiem w jego otoczeniu. Stanowią je wszystkie czynniki zewnętrzne, które bez udziału badanego środowiska wzmacniają je. Zagrożenia, również znajdują się poza badanym środowiskiem, bez możliwości wpływania na nie, stanowią czynniki osłabiające badane środowisko.

Bazując na wnioskach płynących z diagnozy, wykorzystując powyżej opisaną metodę, dokonano analizy obszaru związanego z profilaktyką i rozwiązywaniem problemów alkoholowych w Gminie.

MOCNE STRONY	SŁABE STRONY
<ul style="list-style-type: none"> - Rozbudowany system placówek pomocowych (np. Biuro ds. Profilaktyki i Przeciwdziałania Uzależnieniom, Miejski Ośrodek Terapii Uzależnień, Punkt Konsultacyjny, Ośrodek Pomocy Społecznej) - Dobre warunki lokalowe oraz zasoby materialne - Działalność Świetlicy socjoterapeutycznej (placówka wsparcia dziennego dla dzieci i młodzieży) - rozbudowana sieć wsparcia grup samopomocowych np. wspólnoty AA, AN - Rozwinięta współpraca między instytucjonalna. Bezpośrednie kontakty. (Biuro PPU, GKRPA, Policja, pedagodzy szkolni, poradnia PP, ZOPO, OPS, Straż Miejska, Dyrektorzy szkół, kuratorzy) - Stałe źródło finansowania - Zasoby kadrowe pozwalające realizować programy profilaktyczne - powszechne realizowanie rekomendowanych programów profilaktycznych w szkołach; - Wysoki poziom motywacji do pracy i zaangażowania realizatorów zadań, gotowość do 	<ul style="list-style-type: none"> - niejednolity poziom wiedzy i doświadczenia przedstawicieli poszczególnych instytucji, - błędy i przeszkody komunikacyjne pomiędzy niektórymi instytucjami, - środowiska obojętne, niechętnie współpracujące (duchowni, NZOZY) Niska motywacja rodziców do uczestniczenia w działaniach profilaktycznych, - Niska motywacja rodzin do podejmowania terapii - niski poziom wiedzy na temat kompetencji poszczególnych instytucji świadczących pomoc w obszarze przeciwdziałania uzależnieniom oraz przemocy, - brak możliwości precyzyjnego określenia wysokości budżetu na kolejny rok.

podnoszenia kompetencji, praca zespołowa, dzielenie się doświadczeniem	
SZANSE	ZAGROŻENIA
-Polityka miasta sprzyjająca działalności profilaktycznej, - Dostęp do oferty szkoleniowej adresowanej do specjalistów	- Niestabilność systemu prawa -silny wpływ alkoholowego lobby na kształtowanie polityki państwa w zakresie ograniczania dostępności alkoholu, - wszechobecne reklamy napojów alkoholowych, - nieprzewidziane sytuacje uniemożliwiające realizację zaplanowanych działań np. strajk nauczycieli - łatwa dostępność alkoholu -przedłużający się okres pandemii (część zadań jest niemożliwa do realizacji)

Rozdział IV

Dotychczas podejmowane działania

Biuro ds. Profilaktyki i Przeciwdziałania Uzależnieniom Urzędu Miejskiego w Czechowicach-Dziedzicach realizuje szereg działań w takich obszarach jak przeciwdziałanie szeroko rozumianej przemocy (przemoc domowa, przemoc rówieśnicza, cyberprzemoc, hejt), w zakresie rozwiązywania problemów alkoholowych oraz profilaktyki uzależnień chemicznych i behawioralnych. Pracownicy Biura aktywnie współpracują z Gminną Komisją Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz z innymi instytucjami i jednostkami na terenie Gminy m.in. z Zespołem Obsługi Placówek Oświatowych, Ośrodkiem Pomocy Społecznej, Zespołem Interdyscyplinarnym ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie, Komisariatem Policji, Kuratorami zawodowymi i społecznymi, Miejskim Ośrodkiem Terapii Uzależnień, Szkołami i Przedszkolami z terenu Gminy.

Zdobyte na przestrzeni kilku ostatnich lat doświadczenia, a także założenia nowoczesnej profilaktyki zintegrowanej wskazują jednoznacznie na konieczność łączenia oddziaływań w zakresie profilaktyki alkoholowej z działaniami zapobiegającymi innym uzależnieniom od środków psychoaktywnych oraz uzależnieniom behawioralnym.

Model profilaktyki zintegrowanej zakłada:

- Postrzeganie poszczególnych problemów i zachowań ryzykownych młodzieży w szerokim kontekście wielu innych problemów i zachowań ryzykownych;
- Analizowanie wzajemnych powiązań pomiędzy różnymi problemami młodzieży oraz poszukiwanie ich wspólnych przyczyn i uwarunkowań (czynników ryzyka);
- Podkreślanie znaczenia czynników chroniących w profilaktyce, w tym zwłaszcza tych, które chronią przed wieloma problemami i zachowaniami ryzykownymi jednocześnie;
- Korzystanie z szerokiej gamy wskaźników dotyczących wielu różnych problemów i zachowań ryzykownych zarówno w badaniach diagnostycznych, jak i w badaniach ewaluacyjnych.
- Dostrzeganie i uwzględnianie w profilaktyce roli różnych podmiotów mających wpływ na młodzież: rodziców, szerszej rodziny, nauczycieli, samorządu, organizacji pozarządowych, organizacji religijnych czy wreszcie samej młodzieży.
- Postrzeganie człowieka w kontekście wszystkich jego wymiarów: fizycznego, psychicznego, intelektualnego, społecznego i duchowego.
- Pragmatyczne podejście do profilaktyki, wyrażające się w poszukiwaniu formuł działania, które przyniosą maksymalne efekty przy możliwie najniższych nakładach¹¹.

¹¹ Szymon Grzelak Instytut Profilaktyki zintegrowanej.

Stąd konieczność realizacji wielowymiarowych działań w zakresie przemocy i cyberprzemocy, oraz kształtujących umiejętności interpersonalne i społeczne (np. komunikacja, poczucie własnej wartości szacunek do siebie, swojego ciała, do drugiego człowieka, rozpoznawanie psychomanipulacji jako profilaktyka wchodzenia w różnego rodzaju grupy destrukcyjne itp.). Tak właśnie kreowana jest profilaktyka uzależnień w Czechowicach- Dziedzicach, poprzez wzmacnianie czynników chroniących i eliminację czynników ryzyka.

Biuro ds. Profilaktyki i Przeciwdziałania Uzależnieniom oprócz wspierania osób już uwikłanych w problemy uzależnień m.in. poprzez finansowanie Wyjazdowych Sesji Terapeutycznych dla osób uzależnionych, współuzależnionych oraz Dorosłych Dzieci Alkoholików oraz finansowanie w Punkcie Konsultacyjnym poradnictwa psychologicznego i prawnego dla osób i rodzin z problemami uzależnień i przemocy, prowadzi także szeroko rozumianą profilaktykę na terenie całej Gminy, adresowaną do wielu różnych grup odbiorców.

W ramach realizacji profilaktyki szkolnej i przedszkolnej we wszystkich szkołach realizowane są programy profilaktyczne. Duży nacisk kładzie się na to, aby nie były to jednorazowe akcje profilaktyczne, a działania cykliczne oraz rekomendowane programy o potwierdzonej skuteczności. Dlatego we wszystkich szkołach gminnych realizowany jest program „**Spójrz Inaczej**” oraz „**Spójrz Inaczej na agresję**”. Gmina finansuje szkolenia kadry pedagogicznej, tak by w każdej szkole coraz większe grono nauczycieli mogło realizować te programy ze swoimi uczniami i wychowankami. Program wychowawczo - profilaktyczny "Spójrz Inaczej" to zbiór scenariuszy zajęć do systematycznej pracy ze wszystkimi klasami szkoły podstawowej oraz w świetlicach socjoterapeutycznych. Stanowi profilaktykę dotyczącą całego procesu powstawania negatywnych zachowań u dzieci i młodzieży. Program uczy je rozumienia siebie i innych, rozpoznawania i zaspokajania własnych potrzeb i wyrażania emocji w konstruktywny sposób lepszego radzenia sobie z różnymi problemami, umiejętności dobrego współżycia z innymi i znajdowania w sobie oparcia w trudnych sytuacjach, tak, aby w przyszłości nie sięgały w tym celu po środki uzależniające. Program sprawdza się także w przypadku dzieci pochodzących z rodzin dysfunkcyjnych, dzieci o obniżonej własnej wartości, którym brakuje wiary w siebie. Dzieci uczą się dokonywania wyborów, rozróżniania tego, co dobre i zdrowe od tego, co niszczy i nie sprzyja zdrowiu. Sukcesem jest to, że w wielu czechowickich szkołach program realizuje każdy wychowawca w swojej klasie. Jest to także doskonała okazja do konstruktywnej komunikacji z dziećmi, do poznawania ich, pomagania im w rozwiązywaniu problemów, ale też okazja do wczesnego rozpoznawania deficytów ucznia i udzielania odpowiedniego wsparcia (także w przypadku symptomów występowania przemocy domowej lub rówieśniczej).

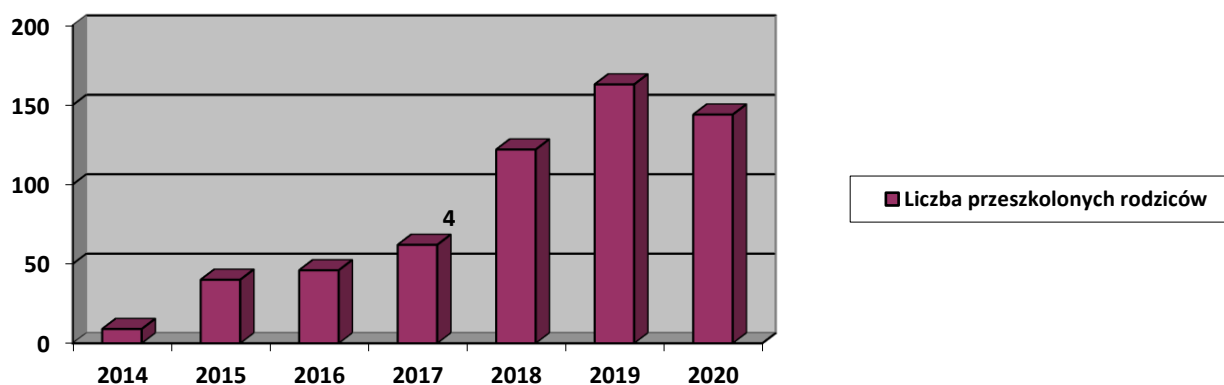
Wychodząc z założenia, że młode pokolenie jest wychowywane w środowisku rodzinnym, a szkoła ma wspomagać jedynie funkcje wychowawcze rodziny, na terenie Gminy został wdrożony program „**Szkoła dla Rodziców i Wychowawców**”. We wrześniu 2014 roku zorganizowano pierwsze szkolenie w Czechowicach- Dziedzicach i wyszkolono 16 realizatorów Programu. Z roku na rok przybywa kolejnych edycji Programu, który w całości finansowany jest przez Gminę i dla rodziców jest całkowicie bezpłatny, zatem bardziej dostępny.

Tabela 27. Wdrożenie na terenie Gminy Czechowice-Dziedzice programu „ Szkoła dla Rodziców i Wychowawców.

ROK	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Liczba uczestników	9	40	46	62	122	163	144

Spadek liczby rodziców uczestniczących w Programie o 19 osób spowodowany był sytuacją pandemiczną i wprowadzonymi obostrzeniami sanitarnymi. Jednakże i tak liczba 144 rodziców jest satysfakcjonująca i wskazuje na wzrost motywacji rodziców do podnoszenia swoich kompetencji wychowawczych.

Rys.3

Pogram „**Szkoła dla Rodziców i Wychowawców**” to cykl zajęć warsztatowych w zakresie umiejętności wychowawczych autorstwa Joanny Sakowskiej i Zofii Śpiewak. Koncentruje się na głównych czynnikach ryzyka i czynnikach chroniących przed zaburzeniami zachowania u dzieci, związanych z sytuacją rodzinną. Długofalowe cele programu:

- Uświadomienie rodzicom i wychowawcom, że skuteczność wychowania w znacznym stopniu zależy od osoby wychowującego - oznacza to, że aby zmienić dziecko, często należy zacząć od zmiany siebie.
- Ukazanie prawdy, że skuteczne wychowanie nie może mieć miejsca, jeśli wychowujący nie opiera go na jasnym i czytelnym systemie wartości, który sam posiada i realizuje.
- Pogłębianie samoświadomości i refleksji na temat skuteczności określonych metod wychowawczych; ułatwienie zakwestionowania niektórych funkcjonujących potocznie stereotypów i mitów dotyczących wychowania.
- Poprzez wdrażanie programu "Szkoły..." równoległe wśród rodziców i nauczycieli tworzenie wspólnego, jednorodnego środowiska wychowawczego.
- Umacnianie rodziny w jej prawidłowym funkcjonowaniu przez naprawę i ochronę więzi emocjonalnych, budowanie klimatu zaspokajającego potrzeby miłości, bezpieczeństwa i akceptacji.
- Tworzenie lokalnych grup wsparcia, w których rodzice i nauczyciele nie tylko mogą zyskiwać pomoc w rozwoju życia osobistego, rodzinnego i zawodowego, ale również inicjować zmiany na rzecz rodziny i szkoły w społeczności lokalnej.

W Gminie udało się także wdrożyć program **Archipelag Skarbów**, który opiera się na modelu profilaktyki zintegrowanej, w którym przyjmuje się, że „treści programu muszą dotyczyć kluczowych rozwojowo tematów i uruchamiać głębokie, silne motywacje skłaniające do zgeneralizowanej zmiany postępowania” (Grzelak, 2009; ss. 322-362). Program odwołuje się do marzeń i pragnień młodych ludzi związanych ze szczęściem w miłości i życiu osobistym oraz realizacją życiowych pasji. Program jest ukierunkowany na osłabienie czynników ryzyka i wzmacnianie działania czynników chroniących, które mają udokumentowany w badaniach związek z podejmowaniem przez młodzież zachowań problemowych (Grzelak 2015). Wzmacniane czynniki chroniące to: więź z rodzicami, nauczycielami oraz innymi pozytywnymi dorosłymi oraz utożsamianie się z własnym system wartości (religijnym lub świeckim). Uczestniczenie w programie ma chronić młodzież przed negatywnym wpływem przebywania w środowisku osób, które sięgają po substancje psychoaktywne (alkohol i narkotyki).

Celem głównym programu jest zapobieganie różnym zachowaniom ryzykownym i problemom młodzieży.

Cele szczegółowe:

- ograniczenie wczesnych kontaktów seksualnych młodzieży i problemów z nimi związanych,
- ograniczenie picia alkoholu, używania narkotyków i dopalaczy,
- ograniczenie natężenia przemocy rówieśniczej

Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych- została powołana Zarządzeniem Burmistrza zgodnie z art. 4¹ ust.3 ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi.

Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych ma inicjować realizację zadań własnych Gminy w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych. GKRPA podejmuje czynności zmierzające do orzeczenia o zastosowaniu wobec osoby uzależnionej od alkoholu obowiązku poddania się leczeniu w zakładzie leczenia odwykowego. W skład Komisji wchodzi osoba przeszkolona Komisja jest organem doradczym w Gminie i zajmuje się także opiniowaniem składanych wniosków i na realizację działań profilaktycznych w Gminie warunkującym ich realizację (składanych m.in. przez szkoły, przedszkola, osoby fizyczne oraz firmy). Obowiązkiem członków GKRPA jest uczestnictwo w grupach roboczych prowadzonych w ramach procedury Niebieskie Karty w przypadku podejrzenia występowania przemocy w rodzinie. Do zadań Komisji należy też dokonywanie kontroli punktów sprzedaży napojów alkoholowych w zakresie przestrzegania zasad i warunków korzystania z zezwoleń. Diagnostowanie problemu uzależnień w poszczególnych rejonach miasta i sołectwach.

Rozdział V

Cele i zadania programu oraz wskaźniki realizacji:

Stopień realizacji poszczególnych zadań uzależniony będzie od sytuacji pandemicznej w kraju.

Cel ogólny:

Przeciwdziałanie problemom uzależnień w Gminie Czechowice-Dziedzice.

Cele, zadania oraz wskaźniki:

Cel 1. Utrzymanie dostępności pomocy terapeutycznej dla osób uzależnionych współuzależnionych oraz DDA na dotychczasowym poziomie.	
Zadania:	Wskaźniki realizacji zadań:
1. Dofinansowanie zajęć ponadstandardowych, wykraczających poza zakres podstawowego programu terapeutycznego lub zajęć po terapii, przez uzupełnienie gwarantowanych przez Narodowy Fundusz Zdrowia (wyjazdowe sesje terapeutyczne dla osób uzależnionych, współuzależnionych i DDA).	- liczba WST - liczba osób uczestniczących w WST
2. Dopuszczenie placówek leczenia odwykowego w sprzęt oraz materiały niezbędne do prowadzenia terapii dla pacjentów z gminy Czechowice-Dziedzice.	- wartość zakupionego sprzętu oraz materiałów - liczba przekazanych materiałów i sprzętów
3. Redukcja szkód, rehabilitacja i reintegracja społeczna osób uzależnionych oraz ich bliskich (w ramach działalności Klubu Integracji Społecznej).	- liczba osób uczestniczących w zadaniu - poniesione koszty
4. Rozpoznanie potrzeb i pilotażowe wdrożenie na terenie gminy Czechowice-Dziedzice programu ograniczenia picia (POP).	- liczba osób uczestniczących w zadaniu - poniesione koszty

Cel 2. Udzielanie wsparcia rodzinom, w których występują problemy alkoholowe w szczególności udzielanie pomocy psychospołecznej i prawnej oraz ochrony przed przemocą w rodzinie.	
Zadania:	Wskaźniki realizacji zadań:
1. Prowadzenie poradnictwa psychologiczno-terapeutycznego oraz prawnego dla osób i rodzin z problemem uzależnień oraz przemocy, w Punkcie Konsultacyjnym (zatrudnienie specjalistów).	- liczba osób korzystających z Punktu Konsultacyjnego - liczba udzielonych porad

2. Finansowanie funkcjonowania Punktu Konsultacyjnego w zakresie: (m.in. doposażenie, poczęstunek, drobne remonty, telefon)	- koszt utrzymania PK
3. Poszerzenie i podnoszenie jakości oferty pomocy psychologicznej, socjoterapeutycznej i opiekuńczo-wychowawczej dla dzieci z rodzin z problemem alkoholowym i ich rodzin. Dofinansowanie Świetlicy Socjoterapeutycznej „ZATOKA” przy ul. Słowackiego 34a – 320 000,00 zł OPS.	- liczba dzieci korzystających ze świetlicy, - liczba etatów
4. Zapewnienie specjalistycznej pomocy psychoterapeutycznej rodzinom niewydolnym wychowawczo z powodu problemów alkoholowych oraz problemu przemocy w rodzinie – 73 200,00 zł OPS	- liczba osób korzystających z terapii -liczba rodzin korzystających z terapii rodzin - liczba udzielonych porad
5. Udzielanie wsparcia osobom po terapii odwykowej w formie organizacji zajęć integracyjnych, edukacyjnych, kulturalnych sportowych. Działania zmierzające do uruchomienia na terenie gminy klubu lub świetlicy dla osób trzeźwiejących.	- liczba osób korzystających ze wsparcia - przeznaczone środki finansowe
6. Współpraca z podmiotami promującymi trzeźwość i abstynencję działającymi na rzecz osób trzeźwiejących i ich rodzin.	- liczba osób korzystających ze wsparcia, - przeznaczone środki finansowe
7. Rozeznanie potrzeb i pilotażowe wdrożenie na terenie gminy Czechowice-Dziedzice programu rozwoju osobistego (w tym warsztaty psychologiczne) adresowanego dla kobiet.	- liczba kobiet uczestniczących w programie
8. Prowadzenie przez GKRPA procedury zobowiązania do leczenia odwykowego: - prowadzenie zespołów motywujących (praca z osobami uzależnionymi oraz ich rodzinami). - kierowanie osób zgłoszonych do Komisji na badania psychologiczno – psychiatryczne w przedmiocie uzależnienia - kierowanie wniosków do sądu o orzeczenie poddania się leczeniu w zakładzie lecznictwa odwykowego.	- liczba wniosków do GKRPA - liczba posiedzeń Komisji - liczba osób z którymi spotkała się Komisja - liczba wydanych przez biegłych opinii w przedmiocie uzależnienia -liczba wysłanych wniosków do sądu

Cel 3. Redukcja szkód wynikających z nietrzeźwości w życiu publicznym.

Zadania:	Wskaźniki realizacji zadań:
1. Szkolenia dla przyszłych kierowców w szkołach nauki jazdy.	- liczba osób uczestniczących w szkoleniach - liczba współpracujących szkół nauki jazdy
2. Zakup kampanii i materiałów edukacyjnych dotyczących przeciwdziałania nietrzeźwości na drogach lub tworzenie własnych kampanii i programów profilaktycznych w tym obszarze.	- liczba rozdysponowanych materiałów
3. Organizacja szkoleń dla pracodawców i pracowników w zakresie przeciwdziałania nietrzeźwości w miejscu pracy.	- liczba przeszkolonych osób
4. Publikowanie artykułów medialnych dotyczących przeciwdziałania nietrzeźwości na drogach.	- liczba opublikowanych artykułów medialnych

5. Edukacja publiczna oraz upowszechnianie wiedzy nt. FASD.	- liczba przeszkolonych osób - liczba opublikowanych materiałów
6. Inicjowanie działań zmierzających do zmniejszenia dostępności fizycznej i ekonomicznej alkoholu.	- rodzaj i liczba podjętych działań
Cel 4. Rozwijanie profilaktyki szkolnej i przedszkolnej w zakresie problemów uzależnień oraz przeciwdziałania przemocy.	
Zadania:	Wskaźniki realizacji zadań:
1. Prowadzenie działań profilaktycznych na terenie gminnych szkół i przedszkoli przeznaczonych dla dzieci i młodzieży, w tym dożywianie dzieci uczestniczących w pozalekcyjnych zajęciach opiekuńczo-wychowawczych i socjoterapeutycznych. (współpraca z placówkami oświatowymi oraz z ZOPO)	- liczba dzieci uczestniczących w zadaniu - liczba uczestniczących szkół
2. Poszerzanie i udoskonalanie oferty oraz wspieranie realizacji programów profilaktyki o naukowych podstawach lub o potwierdzonej skuteczności, w szczególności zalecanych w ramach Systemu rekomendacji programów profilaktycznych i promocji zdrowia psychicznego.	- liczba osób uczestniczących w programach - liczba realizowanych programów o potwierdzonej skuteczności
3. Realizacja działań profilaktycznych w sytuacjach nagłych dotyczących różnorodnych zagrożeń społecznych.	- liczba uczestników
4. Współpraca z podmiotami realizującymi działania w obszarze profilaktyki uzależnień od alkoholu.	- liczba uczestników
5. Współpraca z podmiotami realizującymi działania w obszarze przeciwdziałania przemocy oraz agresji.	- liczba uczestników
6. Współpraca z podmiotami realizującymi działania w obszarze profilaktyki uzależnień behawioralnych.	- liczba uczestników
7. Współpraca z podmiotami realizującymi działania w obszarze podnoszenia kompetencji społecznych i poprawy komunikacji (czynniki chroniące).	- liczba uczestników

Cel 5. Prowadzenie oraz promocja działań profilaktycznych i edukacyjnych w Gminie.	
Zadania:	Wskaźniki realizacji zadań:
1. Wspieranie programów i przedsięwzięć profilaktycznych promujących trzeźwy sposób spędzania wolnego czasu (w tym zajęć sportowych, kulturalnych, teatralnych, tanecznych).	- liczba osób biorących udział
2. Edukacja kadr (w tym szkolenia) uczestniczących w realizacji zadań z zakresu profilaktyki uzależnień.	- liczba przeszkolonych osób,
3. Organizacja imprez profilaktycznych wzmacniających więzi rodzinne np. koncertów, pikników, festynów, przedsięwzięć, konkursów, przeglądów grup artystycznych promujących wartości rodzinne oraz zdrowy i trzeźwy styl życia (np. Jesienna Szkoła Profilaktyki).	- liczba rozdysponowanych materiałów edukacyjnych
4. Zakup ulotek, kampanii, materiałów edukacyjno-informacyjnych oraz gadżetów promocyjnych.	-liczba zakupionych materiałów -liczba kampanii -liczba rozdysponowanych materiałów
5. Opracowanie materiałów, ulotek o tematyce profilaktycznej oraz informującej o dostępnych miejscach pomocy w gminie.	-liczba opracowanych materiałów

6. Monitorowanie i badania w obszarze uzależnień na terenie gminy Czechowice-Dziedzice.	- ilość przeprowadzonych badań
7. Zakup i dystrybucja publikacji oraz materiałów edukacyjno-informacyjnych na temat różnych problemów społecznych dla mieszkańców gminy oraz dla instytucji pomocowych.	- ilość rozdanych ulotek, materiałów profilaktycznych,
8. Organizacja konferencji edukacyjnych w zakresie przeciwdziałania uzależnieniom, przemocy i innym zachowaniom ryzykownym o charakterze lokalnym oraz ponadlokalnym (jeśli osoby biorące udział w konferencji współpracują z Gminą Czechowice-Dziedzice, lub świadczą usługi dla mieszkańców Gminy).	- liczba zorganizowanych konferencji, - liczba uczestników
9. Organizacja spotkań autorskich, wykładów, prelekcji dla dorosłych mieszkańców gminy Czechowice-Dziedzice zwracających uwagę na problem uzależnień i podnoszących ich świadomość w tym obszarze.	- liczba działań, - liczba uczestników
10. Prowadzenie działań na rzecz przestrzegania określonych w ustawie o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi zasad i warunków sprzedaży napojów alkoholowych.	- liczba przeszkolonych sprzedawców
11. Promocja działań profilaktycznych na terenie Gminy (m.in. artykuły profilaktyczne, prowadzenie strony internetowej, zakup gadżetów, poczęstunek).	- liczba działań

Cel 6. Poprawa komunikacji oraz współpracy z instytucjami, przedsiębiorcami, organizacjami pozarządowymi i osobami fizycznymi służąca profilaktyce oraz rozwiązywaniu problemów alkoholowych.

Zadania:	Wskaźniki realizacji zadań:
1. Cykliczne spotkania (członkowie GKRPA, pedagodzy szkolni, Dyrektorzy Szkół, pracownicy Powiatowej Poradni Pedagogiczno-Psychologicznej, pracownicy świetlic oraz innych instytucji realizujących działania profilaktyczne). Zakup niezbędnych artykułów spożywczych, biurowych, papierniczych, promocyjnych.	- liczba osób uczestniczących w spotkaniach - liczba zorganizowanych spotkań
2. Współpraca z grupami samopomocowymi (np. grupy AA, Klub Abstynenta).	- liczba rozdysponowanych materiałów edukacyjno-informacyjnych
3. Utrzymanie współpracy z kościołami i związkami wyznaniowymi w obszarze profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych oraz przeciwdziałania przemocy.	- liczba współpracujących parafii - ilość spotkań

Cel 7. Dopuszczenie GKRPA w niezbędny sprzęt i materiały do prowadzenia działalności edukacyjno-profilaktycznej

	Wskaźniki realizacji zadań:
1. Serwis urządzenia wielofunkcyjnego wykorzystywanego na potrzeby działań profilaktycznych.	- koszt eksploatacji urządzenia
2. Zakup sprzętu i materiałów dydaktycznych na potrzeby działalności GKRPA.	- ilość zakupionego sprzętu i materiałów

Planując zadania na rok 2022 przeanalizowano także sytuację osób uzależnionych, które pragną powrócić na rynek pracy. Zasięgnięto także opinii pracowników Ośrodka Pomocy Społecznej czy w

tym obszarze zachodzą nierówności i deficyty czy należy uwzględnić szczególne działania readaptacyjne. Ustalono, że wskazane byłoby w ramach realizacji Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych objęcie dwóch osób (uzależnionych lub współzależnionych) działaniami reintegracyjnymi prowadzonymi przez Klub Integracji Społecznej. W ramach reintegracyjnych planuje się konsultacje z doradcą zawodowym, szkolenia lub kursy zawodowe oraz płatny staż zawodowy.

Rozdział VI

Preliminarz wydatków oraz dysponencji środków

Dział	Rozdział	Wysokość środków	Zadania	Realizator
851	85154 Przeciwdziałanie Alkoholizmowi	320 000,00 zł	Dofinansowanie Świetlicy Socjoterapeutycznej „ZATOKA”,	OPS
		73 200,00 zł	Pomoc terapeutyczna dla rodzin	
		335 000,00 zł	Profilaktyka szkolna i przedszkolna (np. szkolenia, programy, warsztaty, w tym również dożywianie dzieci uczestniczących w zajęciach)	ZOPO/UM
		232 800,00 zł, w tym konkursy ofert dla organizacji pozarządowych	Pozostałe zadania, zgodnie z planem budżetowym oraz niniejszym programem (np. programy profilaktyczne, szkolenia, warsztaty, konferencje, organizacja imprez, pikników promujących wartości rodzinne, prowadzenie Punktu Konsultacyjnego, dofinansowanie terapii pogłębionej, finansowanie opinii wydanych przez biegłych oraz kosztów postępowania sądowego, wynagrodzenia GKRPA)	UM/ Biuro PPU
Łącznie:		961 000,00 zł		

Budżet na realizację Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w 2022 r. wynosi – 961 000,00 zł

Rozdział VII

Zasady wynagradzania członków Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Czechowicach-Dziedzicach

Zgodnie z art. 4¹ pkt. 5 ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi określa się zasady wynagradzania członków GKRPA, w następujący sposób:

- Członkom Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych za wykonywane czynności przysługuje wynagrodzenie – zgodnie z tabelą Nr 28
- Wynagrodzenie określone w pkt. 1 ustalane jest procentowo do minimalnego wynagrodzenia określonego w ustawie z dnia 10 października 2002 roku o minimalnym wynagrodzeniu za pracę.

Tabela nr 28 „Tabela wynagrodzeń“ - za czynności GKRPA

Lp.	Nazwa czynności	Wynagrodzenie: % podstawy „minimalnego wynagrodzenia”
1.	Udział w posiedzeniach GKRPA oraz reprezentowanie GKRPA (posiedzenia całej komisji, zespoły motywacyjne, zespoły zadaniowe)	10%
2.	Reprezentowanie Komisji przed Sądem (za udział w jednej rozprawie)	3%
3.	Opiniowanie o zgodności lokalizacji punktu sprzedaży alkoholu z uchwałami rady gminy, o których mowa w art. 12 ust. 1 i 2. Ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi	1%
4.	Przeprowadzanie wizji w terenie w związku z wydawaniem zezwoleń na sprzedaż alkoholu (za każdy punkt sprzedaży alkoholu)	2%

1. Wynagrodzenia, o których mowa w Tabeli Nr 28, wypłacane będą na podstawie list obecności, potwierdzonych przez Przewodniczącego Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych.

2. Dla osób będących członkami Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz będących pracownikami Urzędu Miejskiego w Czechowicach-Dziedzicach, wynagrodzenie za udział w Komisji nie przysługuje w przypadku, gdy posiedzenie Komisji odbywa się w godzinach pracy Urzędu.